

İÇ MİMARLIK EĞİTİMİNDE GRAFİK TASARIMIN ÖNEMİ VE SEÇMELİ DERS ÖNERİSİ*

Merve KARAOĞLU CAN¹

Figen YAVUZ²

1 Dr. Öğr. Üyesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, merve.karaoglu(at)dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4555-7537

2 Öğr. Gör., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, figen.durmus(at)dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9664-5660

Karaoğlu Can, Merve ve Yavuz, Figen. "İç Mimarlık Eğitiminde Grafik Tasarımın Önemi ve Seçmeli Ders Önerisi". ulakbilge, 55 (2020 Aralık): s. 1665-1677. doi: 10.7816/ulakbilge-09-55-15

ÖZ

İç mimarlık/ İç Mimarlık ve Çevre Tasarım programlarında en önemli ders; mekân ile ilişkili problemlere disiplinlerarası bir yaklaşımla çözüm üretilen, tüm yardımcı derslerde edinilen kazanımların tasarım üzerinde pratiğe döküldüğü, *'proje, iç mekân stüdyosu, tasarım atölyesi, iç mimarlık atölyesi, iç mimarlık projesi'* gibi çeşitli isimlerle müfredatta yer alan derstir. Genel olarak ders kapsamında öğrenciden mekânsal/ işlevsel/ yapısal/ fizyolojik/ psikolojik/ sosyal/ estetik vb. özellik, gereksinim ve eylemleri tanımlaması, analiz etmesi ve yeni bir tasarım ile çözümlemesi beklenmektedir. Ancak öğrencinin bu sürece ve sonuç ürüne yönelik iki ve/veya üç boyutlu görsel içerik geliştirmesi ve detaylı bir proje olarak sunabilmesi, işveren/kullanıcı/müşteri olarak da düşünülebilecek ders yürütücüsüne tasarım fikirlerini doğru aktarabilmesi, onu uygulamaya ikna edebilmesi eşit oranda önemlidir. Bu noktada herhangi boyuttaki bir yüzeyde proje anlatımının gerçekleştirilebilmesi için kompozisyon/ ifade becerilerinin edinilmesi grafik tasarım alanına ilişkin bilgi birikimini zorunlu hale getirmektedir. Araştırmanın amacı İç Mimarlık/ İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı programlarının müfredatında yer alan grafik tasarım temelli derslere yönelik güncel saptama yapmak ve 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi'nde öğrenci kabul etmeye başlayan Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü için tamamlayıcı nitelikte 'seçmeli/ zorunlu seçmeli' bir ders önerisi/haftalık plan sunmaktır. Bu doğrultuda öncelikle 2020-Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu'na dayandırılarak üniversiteler tablolaştırılmış, her bir programdaki grafik tasarım ile ilişkili dersler listelenmiş ve edinilen bilgilerden yararlanılarak müfredata eklenebilecek dersin kurgusu; *'içerik, amaçlar, haftalık ders programı, dersin öğrenme çıktıları'* çerçevesinde hazırlanmıştır. İçeriği geliştirilmiş dersin, öğrencilere iç mimarlık alan eğitimi derslerinde de, grafik anlatımı kuvvetli, tasarımı özgün, yazılı ve görsel sembolleri anlaşılır, okunabilirliği yüksek, tutarlı bir sunum teknik ve pano/paftası geliştirmede yardımcı olacağı öngörülmektedir. Aynı zamanda, tasarlanan mekânların kimlik ve karakterine uygun pafta düzeni ortaya konulması ulusal/uluslararası düzeyde mimari bir dili yakalayabilme ve karşısındakine tasarım fikir ve stratejilerini doğrudan aktarabilmede faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: iç mimarlık, eğitim, grafik tasarımı

*Bu çalışma 01-03 Ekim 2020 tarihleri arasında Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleştirilen 3.Uluslararası Ahmet Yakupoğlu Sanat ve Tasarım Sempozyumu'nda sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

© 2020 ulakbilge. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Tasarım eylemi; hayal gücünün, tecrübelerin, edinilen teknik-teorik bilgilerin, analiz edebilme ve çözüm üretebilme becerilerinin tamamının bir amaç doğrultusunda ayrıştırılarak ve/veya sentezlenerek düzenlenmesidir. Bielefeld ve El Khouli'ye göre; tasarımın temel özelliği karmaşık, çelişkili ve doğrusal olmayan bir süreç olmasıdır (Bielefeld, El Khouli, 2017:11). Ortaya çıkacak olan estetik bir unsurun geçirdiği bu bilinçli süreç, organizasyonel yapısı ve kurduğu ilişkiler sistemi doğrultusunda birtakım uzmanlık alanları ortaya çıkarır. Ülger bu tasarım alanlarını üç temel başlık altında sınıflandırmaktadır (Ülger, 2014:195);

- *Endüstri tasarımı*; üç boyutlu nesnelerin tasarlanması ve bu tasarımların geliştirilmesiyle ilgili olan ve yaşamın her alanına giren 'makinelere, teknik araçlar, kullanım eşyaları' gibi çok geniş bir uygulama alanına sahip teknik, endüstriyel ürünleri kapsamaktadır.
- *Çevre ve iç mekân*; tasarımcıya dayanıklı, işlevsel, estetik ve ekonomik ürünler geliştirme görevi yükleyen ve konut, mekân tasarımı, peyzaj, iş merkezleri, mobilya, kamusal yaşam merkezleri vb. kapsayan uygulama alanıdır.
- *Görsel sanatlar*; öncelikli amacı iletişimsel süreci istenen ve başarılı bir noktaya çıkarmak ve estetik kaliteyi arttırmak olan, görsel iletişimin tamamını kapsadığı gibi yazılı-görsel metinler ve medyayı da içeren grafik-görsel tasarım uygulama alanıdır.

İnsanlar binaları planlamaya ve inşa etmeye başladıkça bir bütünün birbiriyle ilişkili parçaları olarak kabul edilen yapı ile iç mekânı, 'mimari' olarak adlandırılmıştır; ancak işlevsel ve estetik yaşama mekânı yaratma arzusu bu bağımsız binaların inşa edilişinden çok öncesine dayanmaktadır (Kilmer ve Kilmer, 2014:4). Bu sebeple iç mekân tasarım tarihi bağlamında başlangıç noktası olarak belirli bir tarih, kişi veya alan belirlemek zor olsa da, profesyonel anlamda ilk uygulamanın Elsie de Wolfe tarafından yapıldığı kabul edilmektedir. Bu dönemden önce iç mekân düzenlemesi ile ilgilenen mimar, heykeltıraş ve diğer sanatlarla uğraşan kimseler, 'sanatçı' ya da 'usta' unvanlarını kullanmışlardır (Kaptan, 2003:26-27). 20.yüzyılın başlarında toplumsal yapıda meydana gelen değişikliklerin bir sonucu olarak ortaya çıkan meslekte 'uzmanlaşma', genel bir unvana sahip iç mekân tasarımcılarına da 'profesyonel iç mimar' olma yolunu açmıştır. Bu noktada pratiği yerine getiren bireyin görev ve sorumlulukları çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından tanımlanmıştır. Uluslararası İç Mimarlar/İç Mekân Tasarımcıları Federasyonu (1963-International Federation of Interior Architects/Interior Designers/IFI)'nin 'İç Mekân Deklarasyonu'na göre iç mimar; yaşamın kalitesini artırmak için, psikolojik ve fiziksel veriler doğrultusunda, insanların mekânlarla olan ilişkilerini tanımlar, insan-çevre ekolojilerini sentezler ve bilimi tüm duyulara hitap edecek biçimde güzelliğe çevirir (Url1). İç Mimarlık Tasarım Akreditasyonu Konseyi (1970-The Council for Interior Design Accreditation¹/CIDA)'ne göre de profesyonel bir iç mimar insanın yakın çevresinin işlev ve kalitesi ile ilgili sorunları belirlemek, araştırmak, yaratıcı bir şekilde çözmek için eğitim ve deneyimle yetkin olan kişidir. Bu yetkinlik, temel tasarım, tasarım analizi, mekân planlama ve programlama, tüm iç mekânın tasarımı ve çevre tasarımının diğer ilgili yönlerinin anlaşılmasını içermektedir (Url2).

Uzmanlaşmanın etkisiyle bölünmeye ve özelleşmeye başlayan iç mekân tasarımı mesleğinde; uygulamalar, yazılı-görsel medya yayınları ve toplumun gösterdiği ilginin etkisi ile bireylerin eğitimi zorunlu hale gelmiştir. İlk eğitimlerin 1900'lü yıllarda 'iç dekorasyon' kursları düzeyinde başladığı Amerika Birleşik Devletleri'nde meslek, kuramsal/kavramsal/uygulama çerçevesinde altyapıya kavuşmuş ve 'iç mimarlık/tasarım' adı ile kurumsallaşmıştır (Kaptan, 2003:62-63).

İnsan-fiziksel çevre etkileşimi davranış ile doğrudan ilişkilidir ve yaşam kalitesi mekânın sağladığı konfor koşulları aracılığıyla geliştirilebilir. Çünkü 'iyi ve verimli olma' hali mekânsal verilerin fiziksel ve psikolojik kullanıcı gereksinimlerini karşılamasıyla desteklenebilir. İç mimarlık temelde bu destekleme durumunu amaç olarak edinen ve çevresel faktörleri, kültürü, teknolojik gelişmeleri, estetik kaygıları araştırarak/gözlemleyerek/analiz ederek tasarımlarıyla çözüm/fikir geliştiren disiplinlerarası bir meslektir. Çok yönlülük ve geniş kapsamlılık ise eğitimde farklı talep, uygulama ve yaklaşımlar ortaya çıkarmıştır. Ancak iç mimarın bugün anladığımız anlamda yetkinlik kazanması için alacağı eğitim dünyada genellikle, ya akademik yöntemlerle, ya deneyimle (sahada uygulama/usta-çırak ilişkisi) ve sınavlarla ya da bunların karma bir sistem oluşturmasıyla mümkün olmaktadır. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da profesyonel bir iç mimar olabilmek için, lisans eğitimi ve iş deneyimini tamamlamanın yanında, üyeleri bu ülkelerin eyalet kurul ve

¹Konsey ilk olarak 1970 yılında 'Foundation for Interior Design Education Research/FIDER' adı ile kurulmuştur. 2006 yılında ise yeniden adlandırılmıştır. Detaylı bilgi için bkz. accredit-id.org

derneklerinden oluşan İç Mimari Tasarım Yeterlilik Konseyi (Council for Interior Design Qualification/CIDQ)'nin uygulamasını yaptığı NCIDQ (National Council for Interior Design Qualification Exam) sınavını geçmek ve bir eyalet kuruluna kayıt yapmak gerekmektedir. Mevzuata uygunluk kapsamında kendine özgü kuralları olan her yargı bölgesinin, iç mimarları kabul etmesi, deneyim ve niteliklerini görebilmesi için bu sınav sonunda alınacak sertifikaya ihtiyaç duyulmaktadır (Url3).

İç mimarlık eğitimi, mesleğin doğal olarak içinde barındırdığı disiplinlerarası ilişkiyi ders program ve içeriklerinde çeşitlemeye giderek korumaktadır. Diğer bir deyişle iç mimar adayları, kullanıcının gereksinimlerini karşılayabilmek, talepleri anlayabilmek ve tasarımını anlamlandırabilmek için gerekli her alandan bilgi aktarımını içeren yoğun bir eğitim programıyla desteklenmelidir. Soyut bir düşünce olarak var olan ve somut bir biçime dönüşen tasarımı görselleştirme, bu yolla da izleyicisi/işvereni ile iletişim kurabilme becerilerinin geliştirilmesi bu desteklerden biridir.

Kutlu (2016)'ya göre; grafik tasarımı görsel iletişimi sağlayan en önemli disiplinlerden, sanatlardan biridir ve kullanıcıya bilgiyi, mesajı kısa ve estetik yoldan aktaran görsel bir araçtır. Bu sebeple iç mimari gibi tasarım disiplinleri ile grafik tasarım ortaklığı, işbirliği başarılı sonuçları beraberinde getirir (Kutlu, 2016:41). Bu açıdan çalışma, iç mimarlık eğitiminde öğrenim gören iç mimar adaylarının, tasarım fikirlerini etkili bir aktarım aracına dönüştürebilmeleri için müfredatta olması gereken grafik ile ilişkili zorunlu ve/veya seçmeli dersleri ele almaktadır.

Problem Durumu ve Literatür Taraması

Türkiye'de iç mimarlık eğitiminin dünyadaki uzmanlaşma ve kurumsallaşma gelişmelerine paralel olarak 20.yüzyılın ilk yarısında başladığı görülmektedir. 1882 yılında Ressam Osman Hamdi Bey tarafından kurulan ve ertesi yıl eğitime başlayan Sanayi-i Nefise Mektebi'nde² 1923 yılında '*Tezyînât (süsleme) Bölümü*' kurulmuştur. Bu bölümün 1929-1932 yılları arasında seramik, iç mimari, grafik ve afiş atölyeleri olmak üzere dört uzmanlık dalına ayrıldığı görülmektedir (Url4). Bundan yaklaşık olarak otuz yıl sonra Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu '*Mobilya ve İçmimarlık (1957)*', altmış yıl sonra ise Hacettepe Üniversitesi '*İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı (1985)*' ve Bilkent Üniversitesi '*İç Mimarlık (1987)*' bölümleri ile eğitim vermeye başlamıştır. 2020 Yükseköğretim Programları ve Kontenjan Kılavuzu'na göre 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında eğitim verebilecek Türkiye'de 19 devlet, 51 vakıf, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde 7 vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 77 İç Mimarlık/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümü bulunmaktadır (Tablo 1). Bu bölümlerin tamamı merkezi yerleştirme ile öğrenci almakta ve 4 yıllık meslek eğitimi vermektedir.

Kuruldukları dönemle ilişkili olarak eğitim modelleri değişkenlik gösteren ilk kurumlarda yaygın olarak Fransız/Beaux Arts, Alman/Bauhaus ve Amerikan ekolleri etkili olmuş, 2000 sonrası dönemde ise hibrit model uygulamaları benimsenmeye başlanmıştır. Eğitim modelleri ve kurumsal yapıların farklılıkları beraberinde müfredat çeşitliliğini de getirmiş, çoğulcu bir ortam ortaya çıkmıştır (Cordan vd. 2012:14). Ancak iç mimarlık meslek pratiğinin yapısı gereği bölümün temel taşı olan ve '*proje, iç mekân stüdyosu, tasarım atölyesi, iç mimarlık atölyesi, iç mimarlık projesi*³' gibi çeşitli isimlerle müfredatta yer alan derste benzer problem-tasarım-çözüm süreçleri takip edilmektedir.

Proje kapsamında genel olarak öğrenciden kendisine verilen bir tasarım problemine akademik dönem boyunca aldığı diğer zorunlu/seçmeli, teorik/uygulamalı derslerde kazandığı bakış açısı ve öğrendiği yöntemlerle çözüm üretmesi beklenmektedir. Bir '*prova*' niteliği taşıyan bu süreçte yalnızca yazılı/sözlü/teorik değerlendirmeler değil, proje yürütücüsünün düzenli kritikleri/geri bildirimleri ve öğrencinin yaptığı düzeltmelerle ortaya çıkan nihai ürün ile birlikte yapılacak performans değerlendirmeleri önem kazanmaktadır.

²Kurum sırasıyla; 1928 Güzel Sanatlar Akademisi, 1969 İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, 1982 Mimar Sinan Üniversitesi, 2004'ten bu yana ise Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi olarak etkinliklerine devam etmiştir.

³Bu çalışmada 'Proje' olarak kullanılacaktır.

Tablo 1. Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki İç Mimarlık/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Üniversite ve Fakülteleri

1	Devlet Üniversiteleri		
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Akdeniz Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Çukurova Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
Eskişehir Teknik Üniversitesi	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık	
Hacettepe Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
İskenderun Teknik Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
İstanbul Teknik Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
İstanbul Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
Karadeniz Teknik Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
Kırıkkale Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Kocaeli Üniversitesi	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık	
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
Marmara Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	İç Mimarlık	
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
Necmettin Erbakan Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Selçuk Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Yalova Üniversitesi	Sanat ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık	

2	Vakıf Üniversiteleri		
Altınbaş Üniversitesi	Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Ankara Bilim Üniversitesi	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Ankara Medipol Üniversitesi	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Antalya Akev Üniversitesi	Sanat ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Antalya Bilim Üniversitesi	Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Atılım Üniversitesi	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Avrasya Üniversitesi	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Bahçeşehir Üniversitesi	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Başkent Üniversitesi	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Beykent Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
Beykent Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
Beykoz Üniversitesi	Sanat ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Biruni Üniversitesi	Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Çankaya Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
Doğuş Üniversitesi	Sanat ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık	
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık	
Fenerbahçe Üniversitesi	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Haliç Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
Hasan Kalyancı Üniversitesi	Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Isık Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi/ Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	

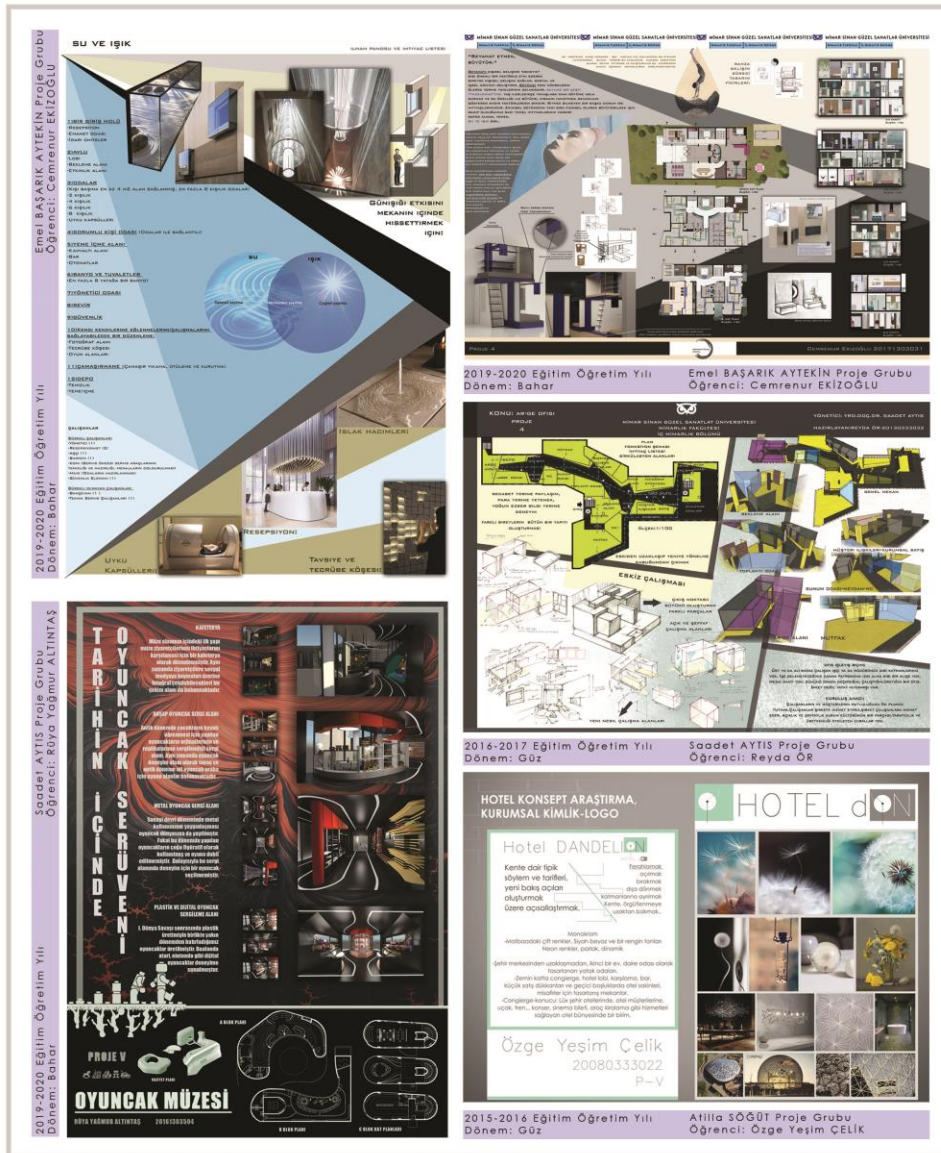
İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
İstanbul Arel Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık
İstanbul Aydın Üniversitesi	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık
İstanbul Ayyansaray Üniversitesi	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
İstanbul Bilgi Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık
İstanbul Esenyurt Üniversitesi	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık
İstanbul Galata Üniversitesi	Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
İstanbul Gedik Üniversitesi	Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
İstanbul Gelişim Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	İç Mimarlık
İstanbul Kültür Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
İstanbul Medipol Üniversitesi	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
İstanbul Okan Üniversitesi	Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
İstanbul Rumeli Üniversitesi	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
İstanbul Ticaret Üniversitesi	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
İstinye Üniversitesi	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
İzmir Ekonomi Üniversitesi	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
Kadir Has Üniversitesi	Sanat ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık
KTO Karatay Üniversitesi	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık

Maltepe Üniversitesi	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık
MEF Üniversitesi	Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık
Nişantaşı Üniversitesi	Mühendislik Mimarlık Fakültesi/Sanat ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı/ İç Mimarlık
Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
OSTİM Teknik Üniversitesi	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
Özyeğin Üniversitesi	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
TED Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
Toros Üniversitesi	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık
Yaşar Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
Yeditepe Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık

3	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Üniversiteleri		
Arkin Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi	Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Doğu Akdeniz Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
Girne Amerikan Üniversitesi	Mimarlık Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi	İç Mimarlık	
Kıbrıs İlim Üniversitesi	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	
Lefke Avrupa Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	
Yakın Doğu Üniversitesi	Mimarlık Fakültesi	İç Mimarlık	

İç mimarlık öğrencileri fikirlerini iletebilmek için diğer disiplinlerden farklı olarak bir dizi çizim, maket, kolaj, 3boyutlu görsel vb. ortaya koyarlar; çünkü mekânın kendisini üretmezler, ortaya çıkan son ürün iç mekânın kendisi değil, o mekânın temsidir (Brooker ve Stone, 2011:54). Bu sebeple projenin barındırdığı işlevsel, estetik vb. nitelikler, temsilin doğru aktarımı için sunum tekniklerinde de kullanılmalıdır. Çoğunlukla bir jüri karşısında projesini anlatan/savunan öğrencinin hedeflediği etkiyi yaratabilmesi için ise sunum 'pafta'larında görsel ifade ve kurguyu başarılı şekilde üretebilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde proje her ne kadar çekici, yenilikçi, özgün olsa da etkisini yitirecektir. Bu noktada herhangi boyuttaki bir yüzeyde proje anlatımının gerçekleştirilebilmesi için kompozisyon/ ifade becerilerinin edinilmesi grafik tasarım alanına ilişkin bilgi birikimini zorunlu hale getirmektedir. Buradan hareketle; 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi'nde öğrenci kabul etmeye başlayan Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık programı müfredatına KDPÜ Bilgi Paketi üzerinden ulaşılmış ancak 2020 yılında verilmesi planlanan ders kataloğunda projeyi destekleyebilecek grafik tasarım temelli derslere rastlanmamıştır (Tablo 3). Bu kapsamda çalışmanın problem durumu 'KDPÜ İç Mimarlık programına tamamlayıcı nitelikte seçmeli/ zorunlu seçmeli bir ders önerisi oluşturmak' olarak belirlenmiştir.

Tablo 2. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü'nde Verilen Proje Dersinden Öğrenci Pafta Çalışmaları

İç mekân tasarımını temel edinen eğitim programları bugüne kadar proje dersi üzerinden gerek değerlendirme ve planlama yöntemleri, gerekse içerik ve çıktılar vb. açısından araştırmalara dahil edilmiştir. Örneğin; Murat Özdamar tarafından hazırlanan 2019 tarihli *'Türkiye'de İçmimarlık Eğitiminde Değişen Anlayışlar (Paradigmalar)'* başlıklı sanatta yeterli tez çalışması *'günümüz Türkiye'sinde içmimarlık/içmimarlık ve çevre tasarımı eğitime yönelik hangi değerlerin ön planda tutulduğunun belirlenmesi, konularına göre ders ağırlıklarının ve yöntemlerinin saptanması'*nı amaçlamaktadır (Özdamar, 2019). Ancak iç mimarlık-grafik tasarım ilişkisi özelinde yapılan çalışmaların çoğunlukla *'hacmi oluşturan yüzeylerde grafik tasarımı'* bağlamında kurgulandığı görülmektedir. Bu kapsamda verilebilecek bir örnek ise Elif Atamaz'ın makale çalışmasıdır. Yakın Doğu Üniversitesi/ Mimarlık Fakültesi'nin talebi üzerine yine aynı üniversitenin Güzel Sanatlar Fakültesi/ Grafik Bölümü'nün açtığı *'Çevre ve Mekân Grafiği'* dersine ait içerik ve çıktıların incelendiği *'Çevre ve Mekân Grafiği Eğitimi için Seçmeli Ders Uygulaması'* başlıklı bu çalışmada, grafik unsurların dolaşımı kolaylaştırarak/ yepyeni kimlikler kazandırarak mekânların atmosferinin nasıl değiştirilebileceğini anlatmak amaçlanmaktadır (Atamaz, 2018). Bu sebeplerle de proje dersi sunumlarında grafik çalışmaların geliştirilmesine yönelik bir alternatif sunan bu çalışma, literatüre farklı bir bakış açısı getirecek ve eksikliklerin giderilmesine katkı sağlayacaktır.

Amaç

Her üniversite-fakülte-bölüm-ders yürütücüsünün bir dönemi kapsayacak şekilde hazırladığı ders planı ve kazanımları farklı olabilir. Aynı şekilde öğrencilerin de deneyimleri, tasarım geçmişleri, akademik bilgileri, projeyi anlama, anlamlandırma ve çözümleme yöntemleri vs. çeşitlilik gösterir. Dolayısıyla iç mimarlık eğitiminde eğitim alan ve veren açısından nasıl bir sürece tabi olunursa olunsun, önemli olan nihai üründe soyut düşünceleri somut görsel ifadelerle analitik olarak üretebilmektir. Diğer bir deyişle; fikirlerin sunulabilmesi öncelikli bir eylemdir. Grafik tasarımında önemli bir yere sahip olan *'afiş tasarımı'* bu noktada proje *'pafta'*ları ile benzerlik gösterir.

Afiş; kısa ömürlü bir tanıtım ve iletişim aracıdır. Bilgi vermesinin yanı sıra estetik açıdan iyi tasarlanmış afişler insanlar üzerinde ideolojik ve estetik bir etkilenme yaratır. Böylece günlük alışkanlıklar, düşünme biçimleri ve davranışlar yönlendirilebilir (Tepecik, 2002:72-74). Bu noktadan hareketle çalışmada;

- Her geçen gün artan iç mimarlık programlarının 2020 yılında ulaştığı noktaya yönelik durum tespiti yapmak,
- Türkiye'deki devlet üniversitelerinin iç mimarlık eğitim programlarında yer alan grafik tasarım ile ilişkili dersleri ve içeriklerini belirleyerek, tartışmaya açmak –öte yandan bu belirleyiş programlarında bu kapsamda bir derse yer vermeyen üniversiteleri de ortaya koyacaktır-,
- Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü eğitim programında yer alabilecek bir seçmeli ders planı oluşturmak,
- Etkili ve bütüncül bir eğitim sistemi için seçmeli/zorunlu seçmeli grafik tasarım dersinin kazanımlarını güncel uygun olarak değerlendirmek,
- Kurgulanan ders ile birlikte ilerleyen dönemlerde bu derslere odaklanılmasını sağlamak amacıyla farkındalık yaratmak,

amaçlanmaktadır.

Tablo 3. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü Ders Planı

1. YIL	1. Yarıyıl		2. Yarıyıl	
	Zorunlu / Zorunlu Seçmeli Dersler	Seçmeli Dersler	Zorunlu / Zorunlu Seçmeli Dersler	Seçmeli Dersler
	Türk Dili 1	Ahşap Malzeme Bilgisi	Türk Dili 2	
	Mimari Teknik Resim 1	Mekanda Yüzey Kavramına Giriş	Mimari Teknik Resim 2	
	Temel Sanat Eğitimi 1	Dijital Medya ve Mimari Tasarım	Temel Sanat Eğitimi 2	
	İç Mekan Tasarımına Giriş 1	İç Mimari Eskiz	İç Mekan Tasarımına Giriş 2	
	Sanat ve Tasarım Tarihi 1	İnsan ve Mekan	Sanat ve Tasarım Tarihi 2	
	Yabancı Dil 1	İç Mekan Tasarımı	Perspektif	
		Korku ve Mekan	Yabancı Dil 1	
		Animasyon ve İç Mekan		
2. YIL	3. Yarıyıl		4. Yarıyıl	
	Zorunlu / Zorunlu Seçmeli Dersler	Seçmeli Dersler	Zorunlu / Zorunlu Seçmeli Dersler	Seçmeli Dersler
	Malzeme 1	Etkili İletişim	Malzeme 2	Girişimcilik
	İnce Yapı 1	Motivasyon ve Verimlilik	Tasarım Prensipleri ve Mekan	Kurumsal Sosyal Sorumluluk
	Yapı Elemanları 1		Yapı Elemanları 2	
	Proje 1		Proje 2	
	Bilgisayar Destekli Tasarım 1		Bilgisayar Destekli Tasarım 2	
	İş Sağlığı ve Güvenliği 1		İş Sağlığı ve Güvenliği 2	
3. YIL	5. Yarıyıl		6. Yarıyıl	
	Zorunlu / Zorunlu Seçmeli Dersler	Seçmeli Dersler	Zorunlu / Zorunlu Seçmeli Dersler	Seçmeli Dersler
	Atatürk İlike ve İnkılap Tarihi 1	Sosyal Değişim için Tasarım	Atatürk İlike ve İnkılap Tarihi 2	Savaş, Mekan ve Tasarım
	Mimari Sistemler 1	Araştırma Yöntemleri	Mimari Sistemler 2	Mekansal Algı ve Davranış
	Proje 3	Mobilya Tasarım ve Konstrüksiyonu	Proje 4	Kurumsal Kimlik ve Mekan
	Bilgisayar Destekli Tasarım 3	Tarihi Yapıları	Bilgisayar Destekli Tasarım 4	Mobilyada Üst Düzey İşlemleri
	Maket ve Prototipleme	Belgeleme Teknikleri	Uygulama Projesi	Tasarımda Çağdaş
		Mimarlık ve Eleştiri	Staj	Reprezentasyon Sistemleri
		Sinema ve Mekan		Mimarlık ve Üretim
		Mimari Fotoğraf		Fantastik Kurgu ve Kurgusal Mekan
		Konut Mutfaklarında Tasarım İlkeleri		Sergi Tasarımı ve Kuratörlük
4. YIL	7. Yarıyıl		8. Yarıyıl	
	Zorunlu / Zorunlu Seçmeli Dersler	Seçmeli Dersler	Zorunlu / Zorunlu Seçmeli Dersler	Seçmeli Dersler
	Proje 5		Bilgisayar Destekli Görselleştirme	Kurgusal Mekanlarda Karakter Mekan İlişkisi
	Tasarım Yönetimi ve Pazarlama		Deneyisel Tasarım 2	Bilim Kurgu ve Kurgusal Mekan
	Deneyisel Tasarım 1		Bitirme Projesi	Sayısal Modelleme ve Bilgi Yönetimi
	Röleve ve Restorasyon		Dijital Sunum Teknikleri ve Portfolyo	Ahşap Kompozit Malzemeler
	Mimarlık ve Mobilya Tarihi			Modern Mimarlık Tarihi ve Kuramı
	Yapı Yönetimi			İleri Malzeme Bilgisi
				Tasarım, Kültür, Mekan: Çağdaş Müze Yapıları
				Sergi Tasarımı ve Kuratörlük
				İç Mimarlıkta Yüzey Kaplamaları

Önem

İletişim, belirli fikirlerin, bilgilerin veya kararların iletilmesini, aktarılmasını, bilinmesini içerir. Düşünceler, fikirler ve planlar birinin zihninde yaratılır, ancak bir amaca hizmet etmek için bunların nihayetinde başkalarına bir ortam aracılığıyla iletilmesi gerekir. Tasarımcıların sahip olduğu fikirlerin çoğu ise görsel formlarda iletilir, ancak alıcı (genellikle bir müşteri) görsel düşünme konusunda eğitilmemiş olabilir. Tasarımcılar, fikirlerinin açıkça anlaşılmasını sağlamak için en iyi iletişim biçimini bulmaya çalışmalıdır. Çünkü insanlar gerçekten iletilenlerden ziyade beklediklerini veya görmek istediklerini algılama eğilimindedir; açıkça iletilmezse bilgileri yanlış yorumlayabilirler (Kilmer ve Kilmer, 2014:549-551). Öte yandan bu net iletim ancak açık ve profesyonel bir sunumla gerçekleştirilebilir. Becer'e göre tek başına çekici, ilginç ya da etkili görünen birçok ayrıntı ve görsel unsur, üst üste kullanıldıklarında iletişimi engelleyen bir görüntü kirliliğine yol açar (Becer, 1997:11-12). Buna bağlı olarak iç mimarlık eğitiminde de ders yürütücüsüne/potansiyel müşteriye/izleyiciye yapılacak sunumlar kirliliğe neden olmamak için görsel materyallerin bir araya gelişleri açısından bilinçli bir tasarım eylemine dönüştürülmelidir. Çalışma kapsamında oluşturulan ders plan ve içeriği hedeflerin gerçekleştirilebilmesi, bilgi aktarımının sağlanabilmesi ve iletişimin kurulabilmesi açısından önem arz etmektedir. Ayrıca Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ)-'Mimarlık ve Yapı' temel alanı yeterlilikleri incelendiğinde akademik ağırlıklı yeterlilik düzeyinin 6.maddesinde;

"Disiplinlerarası etkileşimli mimari tasarım/ planlama/ tasarım konusunda beceri sahibi olur. Sahip olduğu bilgi, kavrayış ve becerileri bağlama ilişkin verilerin yorumunda, sorunların tanımında, ustalık ve inovasyon sergileyen alması mimari tasarım/ planlama/ tasarım kararlarının/ projelerin/ çözümlerin geliştirilmesinde kullanır."

ifadesinin yer aldığı görülmektedir (Url5). Bu ifadeler de disiplinlerarası çalışmayı destekleyen bir iç mimarlık eğitim programında öğrencilerin ifade becerilerinin geliştirilmesinde grafik tasarımın birincil derecede önemini pekiştirmektedir.

Yöntem

Araştırma Türkiye'de iç mimarlık eğitimi veren lisans programlarının grafik tasarımı ile ilişkili derslerinin belirlenmesine yönelik, var olanı değiştirmeden gözlem yapma amacına sahip olduğu için tarama modeli kullanılmış, bu doğrultuda durum tespiti yapılmıştır. Tablo 1'de yer alan Türkiye'deki tüm üniversiteler amaca uygun liste kapsamında değerlendirilmiş, oransız eleman örnekleme (Karasar, 2012:113) türünden faydalanılarak devlet üniversiteleri çalışmanın odak noktası olarak belirlenmiştir. Araştırma bu özellikleri bağlamında iki aşamalı bir kurguya sahiptir. İlk aşama, taraması yapılan lisans programlarındaki grafik tasarım derslerinin içeriklerini elde etmek, ikinci aşama ise incelenen ders içeriklerinden de faydalanarak seçmeli bir ders önerisi oluşturmaktır.

Bulgular ve Yorum

İç mimarlık eğitimi ile birlikte mekâna kullanıcı gereksinimleri çerçevesinde işlevsel, estetik, ekonomik kalitede çözümler üreten, planimetrik kurguyu ve donatı elemanlarını tasarlayan, teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek bunları ortaya konan problemin verilerini geliştirmede kullanabilen bireylerin yetiştirilmesini hedeflenmektedir. Bu hedeflerin gerçekleşebilmesi için Brooker ve Stone'a göre tasarımcının sahip olması gereken özellikler; yapı planlama yönetmeliklerini ve imar kanunlarını bilmek, yapım tekniklerinden ve maliyetlerden haberdar olmak, malzeme ve ince yapı konularında bilgili olmak, mesleğin tarihçesi ve güncel trendlerinin farkında olmak, bütün bunları yaratıcı bir yetenekle birleştirebilmektir (Brooker ve Stone, 2011:21-22). Bunlara ek olarak Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi mimarlık ve yapı temel alanı lisans eğitimi düzeyindeki yetkinlikler ile bu özelliklere bilişim teknolojilerini etkileşimli olarak kullanmayı, toplumsal sorumluluk bilinciyle işbirlikleri/ etkinlikler/ projeler düzenlemeyi, kurumsal ve etik değerler konusunda kavrayışa sahip olmayı eklemektedir (Url5). Günümüzde iç mimarlık/iç mimarlık ve çevre tasarımı programları müfredatları bu özellik ve yeterliklerin edinilebilmesi kapsamında oluşturulmaktadır.

Tüm tasarım disiplinlerinde olduğu gibi iç mimarlık/iç mimarlık ve çevre tasarımı da ilk yıllarda daha

genel içerikli, temel teori ve prensipler ile ilişkili dersler verilirken, ilerleyen dönemlerde spesifik, pratiğe yönelik dersler üzerinde yoğunlaşıldığı görülmektedir. Öğrenilen tüm bilgilerin harmanlanarak proje dersinde uygulanması desteklenmektedir. Bu çalışma kapsamında yapılan taramaya göre; proje dersini destekleyecek en önemli derslerden biri olan grafik tasarımı çoğu devlet üniversitesinin iç mimarlık/iç mimarlık ve çevre tasarımı programlarının müfredatında yer almamaktadır. Tablo 3'te belirtildiği gibi 19 devlet üniversitesinden yalnızca 3'ünde 'doğrudan' tasarlanan bir projenin jüri/işveren karşısında yapılacak sunumuna yönelik becerilerin geliştirilebilmesini öngören derslere rastlanmaktadır.

Yapılan taramalardan elde edilen sonuçlara bakıldığında çoğu üniversite program ve içeriklerinde grafik tasarımı ile ilişkili derslerin 'grafik unsurların iç mekânda kullanımı'na ve/veya 'mekânsal/kurumsal kimlik geliştirme' üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Örneğin Afyon Kocatepe Üniversitesi'nin ders programında 'İç Mekânda Grafik İletişim', 'Görsel İletişim Teknikleri' isimleri ile iki ayrı ders bulunmaktadır. Bu derslerde genel olarak amaçlanan, iç mekânların algılanma ve okunmasında kolaylık sağlayacak grafik tasarım kavram (tipografi, bilgilendirme yönlendirme işaretleri, illüstrasyon vb.) ve uygulamalarının öğrenciye aktarımıdır. Akdeniz Üniversitesi'nde 4.yarıyıda öğrencilerin seçmeli ders olarak alabileceği 'İç Mekânda Kurumsal Kimlik' dersinde ise kültürel, kavramsal, çevresel, toplumsal kimliğin kurumsal mimari ve mekânsal yansımalarının değerlendirilmesi, böylece kurumsal tasarım geliştirme yetilerinin kazandırılması üzerinde durulmaktadır.

Tablo 4. Üniversitelerin İç Mimarlık/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Programlarında Yer Alan Grafik ile İlişkili Dersler ve İçerikleri

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ					
Dersin Adı	Dersin Türü	Dersin Yarıyılı	Dersin Amacı	Dersin İçeriği	Dersin Öğrenme Çıktıları
Sunum Teknikleri	Seçmeli	3	Bir düşüncenin somutlaştırılarak başka kişilere (izleyicilere) aktarılması tasarım süreci içinde oldukça zor ve önemli bir aşamadır. İç Mimarlık bölümü öğrencilerinin diğer derslerde öğrendikleri teknik ve tasarım konusundaki bilgileri de kullanarak proje çalışmalarını sunma yöntemlerini öğretmeyi hedefler. Öğrenciye kendi tasarımlarını en iyi anlatacak yöntemleri öğretmeyi amaçlar.	Proje tasarımının ilk aşamasından itibaren başlayan "bir fikir ortaya koyabilme ve bunu aktarabilme" gereksinimi projenin sonlandırılma aşamasında "düşüncüyü doğru aktarabilme" olarak daha da önem kazanmaktadır. Bu nedenle, ilk haftalarda çalışma grupları oluşturularak verilen kelime ya da problemler için beyin-fırınası çalışması ile fikirler önellenmesi istenir ve diğer öğrencilere yazısal, resimsel ve sembollerle aktarılması istenir. Fikirlerin sunuş şekli dersin devamındaki konular için öğrencilere yol gösterecek yöntemleri içerecektir. Öğrencilere 14 haftalık süreçte grafik tasarım prensiplerinin temel bilgileri aktarılır.	1.Tasarımındaki fikirleri aktarabilme yetisi kazanabilir. 2.Düşüncedönü aktarabilme becerisi kazandırılabilir. Proje sunumunda kullanılması gereken görseller, proje ölçeği, proje tekniği vb. konularda uygun kararlar alma yetisi kazanabilir. 3.Estetik değer bilincini kazandırılabilir. 4.Tasarımı grafik sunum teknikleri kullanarak sonuçlandırma yetisi kazanabilir. 5.El çizimi, bilgisayar destekli çizim (auto-cad, 3D) ve diğer görsel materyalleri bir arada kullanabilme ve Photoshop gibi programları kullanabilme yetisi kazanabilir.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ					
Dersin Adı	Dersin Türü	Dersin Yarıyılı	Dersin Amacı	Dersin İçeriği	Dersin Öğrenme Çıktıları
İç Mekanda Grafik İletişim	Seçmeli	3	Öğrencilerin insan duyuları ve görsel algı kuramları göz önüne alarak tasarım yapabilmelerini sağlamaktır. Ders, öğrenciye grafik tasarım ilkeleri ile tasarlanan mekânların sunumlarını yapabileceği ve mekân içerisinde grafik tasarımlar yolu ile bilgi iletebilme yeteneği kazandırabilmek amaçlanmaktadır.	İnsan duyuları Görme duyusu ve algılama, Gestalt kuramı ve düzenleme ilkeleri, Temel grafik tasarım ilkeleri, Görsel öğelerin 2 boyutlu yüzeylerde kullanımı, İç mekân yönlendirmeleri Semboller ve anlamlandırma	1.Görmek ile algılamak ve anlamak arasındaki bağı tanımlayabilir. 2.Gördüğünü çizebilir ve gördüğünü 2 boyutlu ortamda çizgi ve sembollerle temsil edebilir. 3.Görsel algı kuramlarını grafik tasarım yaparken kullanabilir. 4.Herhangi bir mekânda çeşitli grafikler kullanarak bilgilendirme sağlayabilir. 5.İnsan duyularını, görsel algı kuramlarını ve anlamlandırma ilkelerini beraber kullanarak yeni iç mekânlar tasarlayabilir. 6.Herhangi bir tasarımı grafik tasarım yöntemlerini kullanarak sunabilir.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ					
Dersin Adı	Dersin Türü	Dersin Yarıyılı	Dersin Amacı	Dersin İçeriği	Dersin Öğrenme Çıktıları
Mekan Tasarımı Sunum Teknikleri	Seçmeli	4		İç mimarlık öğrencisini meslek yaşamında müşteri işveren ilişkileri aşamasında yetkin konuma olması için gerekli eğitimler ders içeriğidir.	1.Sözlü, yazılı, çizilmiş sunumlar hazırlar. 2.Etkili sunumlar aktararak izleyicilerin ilgi ve dikkatini değerlendirir. 3.Etkili sunumun önemini artırır. 4.Tasarımlarda kullandığı dili çizimlerine aktarır. 6.Tasarladığı kavramları çizime aktarmayı planlar.

İç mimarlık öğrenimi süresince hayal gücünün ortaya çıkardığı tasarımlar birçok farklı ortamda, farklı yöntemlerle ortaya konulabilmektedir. Eskiz çalışmaları, maketler, rölyefler, el çizimleri, 3DStudio Max, AutoCad, Photoshop gibi bilgisayar programları bunlardan bazılarıdır. Bu üretim sürecini diğer üniversitelerde olduğu gibi takip eden Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü'nün ders ağırlıklarının kavramsal/kurumsal derslerde olduğu görülmektedir. Uygulama odaklı derslerde tasarım fikirlerinin

hayata geçirilmesi ve sunulması kapsamında Tablo 5'teki seçmeli ders bir öneri olarak sunulmaktadır.

Tablo 5. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü için Seçmeli Ders Önerisi

Yarıyıl:3
Ders Türü: Seçmeli

GÖRSEL SUNUM TEKNİKLERİ

DERS AMAC VE İÇERİKLERİ

Öğrencilerin grafik tasarım konusunda bilgi ve beceri edinebilmesini sağlamak, öncelikle proje dersi tasarımlarında ifade gücünü arttırabilecek anlatım yöntemlerini disiplinler bir bakış açısı ile öğretmek amaçlanmaktadır. Böylece basit ancak etkili, estetik, içerdiği mesajı hızla iletebilen, iletişimi kuvvetli içerikleri kendi tasarım yaklaşımlarıyla bütünleştirerek üretebileceklerdir.

HAFTALIK DERS İÇERİĞİ

1	Tanışma/ Dersin İçeriği ve Programı Hakkında Bilgilendirme
2	Tasarım nedir? İletişim- Grafik İletişim Nedir? Grafik Tasarımına Giriş/ Tasarımda Yüzey Kavramı
3	Grafik Tasarım İlke ve Elemanları (Çizgi, Renk, Ton, Doku, Biçim, Ölçü, Yön)
4	Grafik Tasarım İlke ve Elemanları (Denge, Oran ve Görsel Hiyerarşi, Devamlılık, Bütünlük, Vurgulama)
5	Afiş Tasarımı nedir?
6	Tipografi nedir?
7	Ara Sınav

8	Yüzey-Yazı-Görsel Oranları
9	Alternatif Bilgisayar Programlarının Kullanımı
10	Alternatif Bilgisayar Programlarının Kullanımı
11	Uygulama: Öğrencinin Dönem İçerisinde Yaptığı Projeye Yönelik Sunum Paftaları Geliştirme (Tasarım Süreci)
12	Uygulama: Öğrencinin Dönem İçerisinde Yaptığı Projeye Yönelik Sunum Paftaları Geliştirme (Tasarım Süreci)
13	Uygulama: Öğrencinin Dönem İçerisinde Yaptığı Projeye Yönelik Sunum Paftaları Geliştirme (Baskı/ Çıktı Süreci)
14	Uygulama: Öğrencinin Dönem İçerisinde Yaptığı Projeye Yönelik Sunum Paftaları Geliştirme (Baskı/ Çıktı Süreci)

Dersten başarılı olan öğrenciler;

- Grafik tasarımın genel ilke/eleman ve kavramlarını öğrenir.
- Pafta tasarımında yüzey-yazı-görsel oranlarının önemini kavrar, tipografik/ hiyerarşik ilişkiler geliştirir.
- Yeni program ve ekipmanları kullanmayı öğrenir.
- Tasarımlarındaki fikir ve mesajları grafik tasarım ile etkili bir şekilde iletmeyi öğrenir, kendini ifade edebilme becerilerini geliştirir.
- Disiplinlerarası çalışma becerileri kazanır, grafik tasarımı ile ilgili edindiği kuramsal/teorik bilgileri İç Mimarlık mesleği çerçevesinde tekrar yorumlayabilir.
- Uygulama çalışmaları ile projesi için iki-üç boyutlu pafta hazırlamayı pratik eder, sınıf ortamında alacağı eleştiriler ile yeni içerikler geliştirebilir.

DERSİN ÖĞRENME ÇIKTILARI

Görsel Sunum Teknikleri dersi proje dersi ile eşzamanlı olarak alınabilecek temel bir derstir. Bu sebeple lisans programının 3.yarıyılında yer alabileceği gibi, projenin temellerinin atıldığı İç Mekân Tasarımına Giriş dersinin verildiği 1.yarıyılıda da açılabilir. Ancak pafta tasarımında temel kavram, kuram, prensip ve kompozisyonlarının öğretilmesi bir öğrencinin öğrenim hayatı boyunca kullanabileceği bilgileri içerdiğinden özellikle 4.yarıyıldan sonrasının, yani en az 2 proje dönemi, geç olabileceği söylenebilir. Bu sebeple çalışma kapsamında önerilen dersin 3.yarıyılıda açılacak bir ders olması öngörülmektedir.

Grafik tasarım disiplininin hem teorik hem uygulamaya dayalı bir alan olması sebebiyle oluşturulan haftalık program yedinci haftaya kadar teorik olacak şekilde kurgulanmıştır. Eş zamanlı olarak ilerleyen proje dersinin de yine bu sürece kadar görsel üretim için kullanılabilecek verileri ortaya koymuş olacağı varsayımında bulunulmuştur. Son yedi haftada ise öğrencinin ortaya koymuş olduğu proje tasarım verilerinin anlatım sürecine katkı sağlayacak şekilde uygulama ağırlıklı bir süreç öngörülmüştür. Böylelikle bilgi aktarımı farazi birtakım çalışmalar ile değil, tasarım eğitiminde kapsayıcı yaklaşıma uygun olarak destekleyici araştırma ve öneriler ile sağlanacaktır.

Sonuç

Türkiye'deki devlet üniversitelerinin İç Mimarlık/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı programları özelinde yapılan çalışmada grafik tasarım ile ilişkili derslere müfredatta yer verilip verilmediği araştırılmıştır. Bu araştırmanın

ortaya koyduğu üzere grafik tasarım alanına yönelik ders içerikleri çoğunlukla iç mekânda kurumsal kimlik, bilgilendirme tasarımları ve mekânı oluşturan yüzeylerin kurgulanması üzerine yoğunlaşmaktadır. Ayrıca bu derslerin kapsamının genel özelliklerine bağlı olarak 3.yarıyılta verildiği görülmektedir. Elde edilen veriler doğrultusunda yeni bir ders önerisi getirilmesinin gerekliliği belirlenmiş ve Görsel Sunum Teknikleri adı ile seçmeli bir ders kurgulanmıştır. Bu dersin öğrencinin biçimsel üretimine destek olacağı, kendini/ tasarımını anlama, anlamlandırma, karşısındakine anlatma ve uygulama sürecinde başarısını yükselteceği düşünülmektedir.

Ara sınava kadar olan yedi haftalık dönemde edinilecek teorik bilgilerin yalnızca eğitim hayatını değil, öğrencinin günlük hayatta karşılaşabileceği estetik ve görsel üretim aktivilerini, entelektüel bakış açısını, farklı disiplinleri yorumlama becerilerini de geliştireceği düşünülmektedir. Bu sebeple bu haftaların içeriği ikinci yedi haftalık döneme göre daha genel bir çerçeve oluşturacak şekilde kurgulanmıştır.

Bu doğrultuda gelecek çalışmalara temelleri atılmış dersin kapsamlı bir planı ilgili alanlardaki ders yürütücülerinin görüşleri alınarak detaylandırılabilir, öngörülebilecek öğrenim çıktılarındaki başarı durumu dersin açılmasından sonraki süreç içerisinde öğrencilere yapılacak anketlerle, diğer derslerdeki başarı oranlarının incelenmesiyle vb. belirlenebilir. Dersin önemini vurgulamak, eğitimde hakim anlayışa bir alternatif olduğunu gösterebilmek amacıyla da disiplinleri bir araya getiren sergi, katalog, workshop gibi etkinlikler düzenlenebilir.

Öte yandan Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İç Mimarlık programında projeyi destekleyebilecek grafik temelli bir dersin bulunmamasından yola çıkarak hazırlanan öneri, program bazında kapsamlı bir altyapıya sahiptir. Bu sebeple problem durumu ile bulgular kısmında detaylı olarak açıklanmış iç mimarlık/iç mimarlık ve çevre tasarımı programlarında grafik tasarımı dersi bulundurmayan veya bulundursa dahi içeriği yalnızca mekânsal/kurumsal kimlik kapsamında kalan diğer üniversitelerde de öneri değerlendirmeye alınabilir. Böylece önerinin, dolaylı yoldan çalışmanın, kapsamı ve uygulama sonrası sonuçları farklı kurumlardaki uzmanlar tarafından değişen eğitim ihtiyaçlarına bağlı olarak geliştirilmiş olacaktır.

Ayrıca 2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda önerisi hazırlanan ders için yönetmeliğe uygun olarak başvuru yapılması planlanmaktadır. Böylece İç Mimarlık/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı eğitim programlarının analizi yapılarak ortaya konmuş olan müfredattaki bu eksiklik Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İç Mimarlık programı bünyesinde giderilmiş ve elde edilen pozitif/negatif çıktılar/bulgular katkı sağlaması açısından yine alanyazında tüm paydaşların ulaşabileceği şekilde paylaşılmış olacaktır.

KAYNAKLAR

- Atamaz, Elif. (2018). Çevre ve Mekân Grafiği Eğitimi İçin Seçmeli Ders Uygulaması. *Asead*, 5.6: 1-14.
- Becer, Emre. İletişim ve Grafik Tasarım. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları, 1997.
- Bielefeld, Bert ve El Khouli, Sebastian. Adım Adım Tasarım Fikirleri. Çev. Volkan Atmaca. İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, 2017.
- Brooker, Graeme ve Stone, Sally. İç Mekân Tasarımı Nedir?. Çev. Zeynep Yazıcıoğlu Halu. İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, 2011.
- Cordan, Özge, Görgül, Emine, Çinçik, Benek ve Numan, Bahadır. (2012). İç Mimarlık Eğitiminde Günceli Yakalamak: İTÜ Örneği. *İçmimarlık Eğitimi 2.Ulusal Kongresi Bildiriler Kitabı* (syf.13-23). Türkiye: İstanbul Kültür Üniversitesi, Aralık 20.
- Kaptan, Buğruhan Burak. (2003). 20.Yüzyıldaki Toplumsal Değişimler Paralelinde İç Mekân Tasarımı Eğitiminin Gelişimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Karasar, Niyazi. Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2012.
- Kilmer, Rosemary ve Kilmer, W.Otie. Designing Interiors. New Jersey: Wiley Publications:2014.
- Kutlu, Rana. (2016). Tasarımda Disiplinlerarası Yaklaşım-Mekân ve Grafik Tasarım İlişkisi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 5.3: 40-51.
- Özdamar, Murat (2019). Türkiye’de İçmimarlık Eğitiminde Değişen Anlayışlar (Paradigmalar). Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi, Ankara.
- Tepecik, Adnan. Grafik Sanatlar Tarih-Tasarım-Teknoloji. Ankara: Detay Yayıncılık, 2002.

Ülger, Emir H. (2014). "Tasarım" Kavramı Üzerine Felsefi Meditasyonlar. *Türk Felsefe Derneği Felsefe Dünyası Dergisi*, 2.60: 179-217.

Url1: IFI İç Mekân Deklarasyonu (IFI Interior Declaration); Erişim Tarihi: 01.09.2020, https://ifiworld.org/wp-content/uploads/2017/01/IFI-Interiors-Declaration_Turkish.pdf

Url2: The Definition of the Interior Designer; Erişim Tarihi: 26.08.2020, <https://www.accredit-id.org/cida-history>

Url3: Why NCIDQ Certification Matters; Erişim Tarihi: 26.08.2020, <https://www.cidq.org/why-ncidq-certification-matters>

Url4: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Tarihçesi; Erişim Tarihi: 09.09.2020, <https://www.msgsu.edu.tr/tr-TR/tarihce/123/Page.aspx>

Url5: Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi; Erişim Tarihi: 09.09.2020, <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=48>

THE IMPORTANCE OF GRAPHIC DESIGN IN INTERIOR DESIGN EDUCATION AND AN ELECTIVE COURSE PROPOSAL

Merve KARAOĞLU CAN
Figen YAVUZ

ABSTRACT

The most important course in interior architecture/interior architecture and environmental design departments is the course which is included in the curriculum with various names such as *'project, interior studio, interior design studio, design atelier, interior design project'*, where solutions for space design related problems are produced with an interdisciplinary approach and the learning outcomes of all auxiliary courses are practiced on design. In general, within the scope of the course, the student is expected to identify, analyse the spatial/ functional/ structural/ physiological/ psychological/ social and aesthetic etc. features, requirements and actions and to present with a new design. However, it is equally important for the student to develop two and/ or three dimensional visual content for this design process and the final product and to present it as a detailed project, to convey the design ideas to lecturer which can also be considered as the employer/ user/ customer and to convince him/her to apply it. At this point, obtaining composition/ expression skills in order to realize project expression on any size surface makes the accumulation of knowledge about graphic design mandatory. The aim of the research is to make current determination about graphic design based courses in the curriculum of interior architecture/ interior architecture and environmental design departments and to present a complementary *'elective/ compulsory elective'* course proposal/ weekly plan for Kütahya Dumlupınar University, Faculty of Architecture, Department of Interior Architecture, which started to accept students in the 2018-2019 Academic Year/ Fall Semester. In this regard, universities are tabulated primarily based on 2020-Higher Education Programs and Quota Guide, the courses related to graphic design in each department are listed and with these acquired knowledge it has been prepared a construction of a course within the framework of *'content, objectives, goals, learning outcomes'* that can be added to the curriculum. It is anticipated that the course with improved content will help students to develop a consistent presentation technique and board in all major area courses with strong graphic expression, unique design, understandable written and visual symbols, high legibility. Also, it is thought that it will be beneficial to put a board layout which appropriate with the identity and character of design to capture an architectural language at the national/ international level and to transfer design ideas and strategies directly to the other.

Keywords: interior architecture, education, graphic design